

VESTNORDENFONDEN

LÁNASJÓÐUR VESTUR-NORÐURLANDA

www.vestnorden.is

NORÐURLENDISKUR VINNUFRAMAGRUNNUR

KRINGLAN 4 | BOX 8096 | 128 REYKJAVÍK | TEL. 31 63 36 | FAX (Ísl.) 0035 45 30 21 09 | vestnorden@vestnorden.is

Juliane Henningsen og Hogni Hoydal,
Norðuratlantsbólkurin

Vit í Norðuratlantsbólkinum hava nú á 10. ári skipað samstarv millum føroyskar og grønlandskar fólkatingslimir. Her arbeiða vit í felag við øllum málum, ið hava týðning fyri grundleggjandi rættindini og fólkaræðið hjá grønlandska og føroyska fólkinum. Høvuðsmál okkara eru, at føroyingar og grønlandingar hava rættin til fult sjálvræði og hava sínar egnu røddir í heiminum.

Flokkar okkara – Inuit Ataqatigiit og Tjóðveldi – eru samstundis systurflokkar, ið byggja á samhaldsfasta hugsjón, og vit hava samstarvað leingi um mál av felags týðningi. Bæði beinleiðis ímillum okkara, umframt at vit samstarva í norðurlenskum høpi, í Útnorðurráðnum og í arktiskum samstarvi.

Í okkara samstarvi hava vit somuleiðis strembað eftir at knýta beinleiðis sambond millum føroyingar og grønlandingar. Bæði millum føroyingar og grønlandingar í Danmark – ikki minst millum tey lesandi. Og sambond millum felagsskapir, politikarar og fólk í londunum báðum sum heild.

Grønland og Føroyar søguliga

Vit hava allar orsøkir at økja um beinleiðis sambondini. Sæð úr føroyskum sjónarhorni, hevur Grønland havt markabrótandi týðning fyri føroyingar. Frá 1930'unum og fram til 80'ini var Grønland sera týðandi grundarlag fyri føroyska búskapin og fyri

Beinleiðis samband millum grønlandska og føroyska fólkið

Allar orsøkir eru til, at grønlandingar og føroyingar samstarva og hava beinleiðis samband hvør við annan. Til tess krevjast bæði visjónir og ítøkilig átøk

inntøkuna hjá húsarhaldunum í flestu føroysku byggunum. Í Føroyingahavnini, á teimum mongu útróðrarplássunum og við føroyskum skipum virkaðu væl omanfyri 2000 føroyingar frá vári til heystar á hvørjum ári. Og nútímans føroysk flakavinna byrjaði í Føroyingahavnini. Neyvan finst nøkur føroysk familja, ið ikki hevur havt samband á onkran hátt til Grønlands.

Søguliga var beinleiðis samstarvið og sambandið millum føroyingar og grønlandingar tó avmarkað av politiskum ávum øll hesi árini, har grønlandingar høvdu lítil ávirkan á egin viðurskipti.

Ikki hava eins nógvir grønlandingar havt sitt virksemi í Føroyum. Men víst er tað, at fyri føroyingar, ið hava verið í Grønlandi og fyri grønlandingar, ið hava verið í Føroyum, verða bond knýtt, ið ikki fara burtur aftur.

Ymisk í stódd – somu avbjóðingar

Í dag ber til hjá okkum at samstarva beinleiðis og á jøvnum føti. Hóast londini eru so ólík í stódd og vavi, hava fólkinu nógv í felag.

- Grønland og Føroyar hava somu royndir sum samfeløg, ið skulu menna seg við grundarlagi í havinum og livandi náttúru tilfeinginum.
- Bæði londini standa fyri komandi olju- ella øðrum ráevnisvinnum og teimum búskaparlígu, sosialu, mentanarlígu og umhvørvislígu avbjóðingunum, ið tað hevur við sær.
- Vit hava somu mentanarlígu avbjóðingar við

at styrkja okkara samleika, mál og mentan í altjóðagerðini.

- Á útbúgvingarøkinum skulu bæði londini tryggja miðal- og hægri útbúgvingar-møguleikar, og draga útbúgvandi fólk heim.
- Veðurlagsbroytingar, varandi orka úr náttúru-keldunum, nýggjar siglingarleiðir og áhugamál hjá stórveldum í náttúruvísindum eru onnur stórmál, ið krevja samstarv frameftir.

Ítøkilig átøk krevjast

Seinastu árini hava vit ígjøgnum Norðuratlantsbólkin, í norðurlenskum samstarvi og ikki minst í Útnorðurráðnum, miðvíst virkað fyri at styrkja sambondini í Útnorði millum Føroyar, Grønland og Ísland. Tað krevur, at vit bæta um møguleikarnar fyri beinleiðis sambandi millum fólk, vinnu, útbúgvingar-, granskingar- og mentanarstovnar í Útnorði. Og her hava vit sett eina røð av uppskotum fram:

- Tað skal gerast lættari og bíligari at ferðast ímillum londini. (Her hava tibatúr verið ávísir batarnir. Eydast tað at fáa fleiri ferðafólk, næmingar, heilsusamstarv, vinnulívssamstarv o.a. millum londini, kunnu ferðamøguleikarnir betrast framyvir.)
- Longu í fólkaskúlanum eiga at vit at læra munandi meira um samfeløgini, mentanina, málina og søguna hvør hjá øðrum.
- Ítøkiligt samstarv millum hægri lærustovnar, mentanar- og granskingarstovnar í londum

okkara skal skipast – og er lutvíst byrjað.

- Vit hava skotið upp at stovnaðir verða so-nevndir “útnorðurháskúlar”, har næmingar úr okkara londum kunnu fara í styttri háskúlskeið hvør hjá øðrum.
- Vit hava skotið upp, at tíðindir og sendingar úr londum okkara verða send regluliga hvør hjá øðrum.
- Vit hava arbeitt leingi fyri felags altjóða átøku til tess at betra um tilbúgving og trygd á sjónum í Norðuratlantslavi og arktiska økinum. Ein sáttmáli um hetta verður væntandi undirskrivaður í Nuuk í summar.
- Og vit hava lagt fleiri uppskot fram, ið kunnu styrkja samstarvið millum vinnu og politisku skipanirnar í londunum báðum – millum annað at skipa fyri árligum “topp-fundi” millum politisku leiðararnar í londunum.

Miðdeplar – ikki útjaðarar

Okkara visjón er, at londini í Norðuratlantslavi standa saman um okkara felags áhugamál í einum av heimsins ríkastu og mest áhugaverdu økjum, tá ræður um um náttúru tilfeingi, orkumøguleikar og mentanarlígt tilfeingi. Vit skulu ikki síggja okkum sjálf sum útjaðaraðir, men sum miðdeplar í Norðuratlantslavi og arktiska økinum.

Skal hetta eydnast, gerst tað ikki bert við politiskum proklamasjónum. Beinleiðis sambandið millum fólk, er fortreytin.